

KANCELARIA ENGELGARDT

Litigation and Legal Advisory

Poznań, dnia 22 grudnia 2022 r.

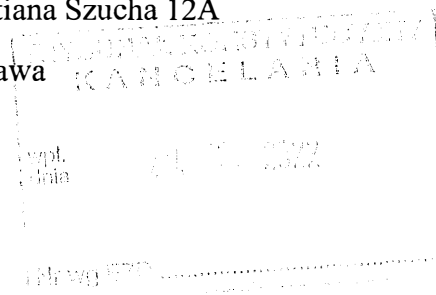
Trybunał Konstytucyjny

al. Jana Chrystiana Szucha 12A

00-918 Warszawa

Skarżący:

M L

reprezentowany przez:

Adw. Justynę Engelgardt

Nr wpisu na listę adwokatów: 2944

Adw. Włodzimierza Engelgardta

Nr wpisu na listę adwokatów: 2927

Kancelaria Adwokacka Engelgardt s.c.

ul. Długa 5/4

61-850 Poznań

SKARGA KONSTYTUCYJNA

Na podstawie art. 79 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej oraz art. 47 ust. 1, art. 40 ust. 1 ustawy z dnia 22 lipca 2016 r. o Trybunale Konstytucyjnym, w imieniu mojego Mandanta – wnoszę o:

KANCELARIA ENGELGARDT

KANCELARIA ADWOKACKA ENGELGARDT s.c.

JUSTYNA ENGELGARDT - adwokat

WŁODZIMIERZ ENGELGARDT - adwokat

adres: ul. Długa 5/4
61-850 Poznań

kom. +48 691 229 276
e-mail: justyna@engelgardt.pl

kom. +48 691 229 277
e-mail: wlodzimierz@engelgardt.pl

I. Stwierdzenie niezgodności:

- art. 15 zzz¹ Ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 2095 z późn. zm.), w brzmieniu obowiązującym od dnia 22 czerwca 2021 r. do dnia dzisiejszego;
- art. 15zzr ust. 6 Ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 2095 z późn. zm.), w brzmieniu obowiązującym od dnia wprowadzenia niniejszego przepisu Ustawą z dnia 31 marca 2020 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 568), która weszła w życie z dniem 31 marca 2020 r., do dnia jego uchylecia z dniem 16 maja 2020 r. na mocy Ustawy z dnia 14 maja 2020 r. o zmianie niektórych ustaw w zakresie działań osłonowych w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2 (Dz. U. z 2020 r. poz. 875, z późn. zm.).

W zakresie, w jakim przepis art. 15 zzz¹ Ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 2095 z późn. zm.) przewiduje w okresie obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii, ogłoszonego z powodu COVID-19, oraz w okresie 6 miesięcy po ich odwołaniu, brak biegu przedawnienia karalności czynu oraz przedawnienia wykonania kary w sprawach o przestępstwa i przestępstwa skarbowe;

oraz

W zakresie w jakim przepis art. 15zzr ust. 6 Ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 2095 z późn. zm.) przewidywał w okresie obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii, ogłoszonego z powodu COVID-19, brak biegu

przedawnienia karalności czynu oraz przedawnienia wykonania kary w sprawach o przestępstwa, przestępstwa i wykroczenia skarbowe oraz w sprawach o wykroczenie;

modyfikując tym samym normę wyrażoną w art. 103 § 1 Kodeksu Karnego, zakazującą wykonania kary po upływie terminu przedawnienia jej wykonania, poprzez wprowadzenie regulacji powodującej w przypadku okoliczności wywołujących spoczywanie terminu przedawnienia brak biegu przez okres występowania tych okoliczności, po ustaniu których termin przedawnienia biegnie dalej, a okresu spoczywania nie wlicza się do czasu decydującego o przedawnieniu.

z art. 2 oraz art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

- II. zasądzenie na rzecz Skarżącego od Skarbu Państwa kosztów postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym,

UZASADNIENIE

1. Opis stanu faktycznego

Wyrokiem Sądu Rejonowego w G z listopada 2005 r., sygn. akt Pan M L został skazany na karę pozbawienia wolności. Wyrokiem Sądu Okręgowego w P z stycznia 2007 r., sygn. akt utrzymano wyrok w mocy w powyższym zakresie. Postanowieniem Sądu Rejonowego w G z marca 2014 r., sygn. akt wykonanie kary zostało warunkowo zawieszona na okres lat próby. Postanowieniem Sądu Rejonowego w P z czerwca 2016 r., sygn. akt zarządzono wykonanie kary orzeczonej powyższym wyrokiem. Sąd Rejonowy w G postanowieniem z września 2016 r., sygn. akt wstrzymał wykonanie kary do czasu ukończenia postępowania o ułaskawienie, wszczętego na wniosek obrońcy z września 2016 r. Postanowieniem Sądu Rejonowego w P z października 2016 r., sygn. akt postępowanie z wniosku o odroczenie wykonania kary pozbawienia wolności zostało zawieszona z uwagi na wstrzymanie wykonania kary przez Sąd Rejonowy w G W związku z negatywnym zaopiniowaniem prośby o ułaskawienie, postanowieniem Sądy Rejonowego w P z maja 2021 r. sygn. akt podjęto postępowanie z wniosku

o odroczenie wykonania kary pozbawienia wolności. Dnia września 2021 r. został złożony przez obrońcę skazanego wniosek o umorzenie postępowania wykonawczego z powodu przedawnienia wykonania kary. Postanowieniem Sądu Rejonowego w P z września 2021 r. sygn. akt wstrzymano wykonanie kary pozbawienia wolności do czasu rozpoznania wniosków obrońcy o odroczenie wykonania kary i umorzenie postępowania wykonawczego z uwagi na przedawnienie. Postanowieniem Sądu Rejonowego w P z listopada 2021 r. uchylono postanowienie z września 2021 r., sygn. akt w przedmiocie wstrzymania wykonania kary pozbawienia wolności oraz nie uwzględniono wniosku o umorzenie postępowania wykonawczego. Postanowieniem Sądu Rejonowego w P z marca 2022 r., sygn. akt nie uwzględniono wniosku o wstrzymanie wykonania kary, uzasadnionego stanem zdrowia skazanego, natomiast postanowieniem Sądu Rejonowego w P z kwietnia 2022 r., sygn. akt nie uwzględniono wniosku obrońcy o umorzenie postępowania wykonawczego.

2. Uzasadnienie zarzutu niezgodności kwestionowanego przepisu ustawy ze wskazaną konstytucyjną wolnością lub prawem skarżącego

Podnosząc zarzut niezgodności art. 15z¹ ust. 6 Ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz art. 15 z¹ Ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych, z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, zważając na przyjęty pogląd, iż nastąpienie w przyszłości przedawnienia nie jest dla sprawcy ekspektatywą *ergo* instytucja przedawnienia karalności nie jest podmiotowym prawem konstytucyjnym, należy ów zarzut rozpatrywać na tle zbioru wartości dotyczących prawa, ustroju państwa oraz relacji między państwem a jednostką, wyrażonego w zasadzie demokratycznego państwa prawa – art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. Przepis ten zapewnia „aksjologiczną i prakseologiczną spójność całego systemu prawa w państwie”.

1

¹ zob. S. Wronkowska, [w:] *Zasada demokratycznego państwa prawnego w Konstytucji RP*, s. 8

Zasada ochrony zaufania jednostki do państwa i stanowionego przez nie prawa, mająca fundamentalne znaczenie dla zasady demokratycznego państwa prawa, stanowiąc jej komponent, wyraża wartości którymi organy władzy publicznej powinny się kierować przy stanowieniu i wykonywaniu prawa. Dobrem chronionym w przedmiotowej zasadzie jest relacja pomiędzy państwem a jednostką, przejawiająca się zapewnieniem jednostce gwarancji działania względem niej w sposób lojalny, uczciwy oraz dający poczucie stabilności i bezpieczeństwa prawnego, poprzez pewne i niezaskakujące prawo. Zdaniem skarżącego, modyfikacja instytucji prawa karnego, jaką jest przedawnienie, w sposób zawieszający jego bieg do czasu zakończenia obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego czy też zakończenia obowiązywania stanu epidemii, a także w okresie 6 miesięcy po ich odwołaniu, w świetle obecnego uregulowania powyższej kwestii, narusza zasadę zwaną zasadą lojalności państwa wobec obywateli oraz zasadę pewności prawa.

Zwrócić należy uwagę, iż na podstawie art. 46 ust. 2 i 4 Ustawy z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 2069 z późn. zm.), wyłączna kompetencja w przedmiocie wstrzymania jak i wznowienia biegu przedawnienia, poprzez wydanie rozporządzenia, pozostaje w gestii władzy wykonawczej a dokładniej Ministra Zdrowia. Rodzi to *de facto* sytuację wysokiej niepewności wobec prawa oraz stabilności porządku prawnego, co jest związane z brakiem istnienia obiektywnych kryteriów decydujących o ustaniu stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii. Konsekwencją powyższego jest również stan niezgodności skarżonych artykułów z zasadą określoności prawa, wywodzącą się z zasady prawidłowej legislacji. Wymóg określoności, odnosząc się do działalności ustawodawczej, nakłada obowiązek tworzenia regulacji w sposób zapewniający aspekt czytelności, przejrzystości, precyzyjności, w myśl zasad poprawnej legislacji.

Należy również zestawić zarzut niezgodności art. 15zrz ust. 6 Ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz art. 15 zrz¹ Ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych z prawem do rzetelnej procedury sądowej, ustanowionym w art. 45 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. Odnosząc zestawienie do formułowanych zarzutów, wyprowadzić na pierwszy plan należy zwłaszcza prawo do rozpatrzenia sprawy „w rozsądnym terminie” i „bez nieuzasadnionej zwłoki”. Odnosząc

się bowiem do wcześniejszych rozważań w przedmiocie uzależnienia możliwości przedawnienia od decyzji Ministra Zdrowia, należy zauważyć iż Ustawodawca poprzez ustanowienie skarżonych artykułów doprowadził do sytuacji, w której zniesione zostały ramy czasowe, służące wytyczeniu granic czasowych na zamknięcie postępowania karnego. Podkreślić też należy okoliczność, że skarżone przepisy nie uniemożliwiają prowadzenia postępowania, a jedynie niwelują krańcowy wyznacznik maksymalnego możliwego okresu jego trwania. Rozwiązanie takie godzi w standardy procesu karnego. Istotnym pozostaje fakt, iż mimo ogłoszonego stanu epidemii, czy na dzień sporządzenia skargi – stanu zagrożenia epidemicznego, organy wymiaru sprawiedliwości niezmiennie funkcjonują. Trafnym, zdaniem skarżącego, jest stanowisko zaprezentowane przez Pana Marcina Wiącka, Rzecznika Praw Obywatelskich, w postulacie² wystosowanym do Ministra Sprawiedliwości Prokuratora Generalnego Pana Zbigniewa Ziobro, przedstawiające cele instytucji przedawnienia kary w dwojakim kontekście. Po pierwsze, odnoszące się do teorii uzasadniającej istnienie kary faktem popełnienia przestępstwa, tj. teorii retributywnej, w ramach której J. Czabański i M. Warchoń sformułowali pogląd, iż „natężenie reakcji społecznej na przestępstwo w postaci chęci odpłaty maleje z czasem – wrażenie pierwsze jest zawsze najsilniejsze, z upływem czasu błędnie, pamięć przestępstwa się zaciera, stosunki się zmieniają (...) Czas przynosi zapomnienie i pobłażliwość. Tym samym, instytucja przedawnienia oddaje po prostu nietrwałość ludzkiego pragnienia odpłaty.”³ Po drugie, przedstawiające zagadnienie instytucji przedawnienia kary w kontekście procesowym, wskazując na ryzyko występowania trudności dowodowych oraz możliwych pomyłek sądowych, związanych z wydłużonym czasem prowadzenia postępowania. Mając powyższe na uwadze, zasadnym jest zbadanie skarżonych artykułów 15z^{zr} ust. 6 oraz 15 z^{zr}¹ pod względem zgodności z prawem do rzetelnej procedury sądowej. Podkreślić raz jeszcze należy, iż skarżący nie neguje powszechnie przyjętego w doktrynie i orzecznictwie poglądu w postaci nie nadania przedawnieniu karalności cechy prawa człowieka lub też ekspektatywy tego prawa. Koniecznym jednak jest ocenianie instytucji przedawnienia karalności, jako instrumentu polityki kryminalnej, poprzez zestawienie jej z konstytucyjnymi standardami procesu. Bezsprzecznym bowiem jest, że regulacje wprowadzone skarżonymi artykułami, pogarszają sytuację prawną oskarżonego lub skazanego.

² Rzecznik Spraw Obywatelskich, Biuletyn Informacji Publicznej RPO; „Zasady przedawnienia przestępstw – zależne od Ministra Zdrowia. Rzecznik prosi MS o poprawę przepisów” 2022-01-26

³ Jacek Czabański, Marcin Warchoń „Prokuratura i Prawo” nr 10/2007, s. 33-53.

Jak można wyczytać w uzasadnieniu projektu ustawy „– o zmianie ustawy – Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw” z dnia 8 stycznia 2021 r., Druk nr 867, zakres instytucji przedawnienia karalności został dostosowany przez ustawodawcę ze względu na szczególną sytuację społeczną, jaką jest stan epidemii oraz stan zagrożenia epidemicznego. Uzasadnieniem wprowadzonych regulacji, jest zamiar ochrony możliwości realizacji jednego z celów postępowania karnego, tj. uwzględnienia prawnie chronionego interesu pokrzywdzonych. Powyższe stanowisko zostało jednak umotywowane jedynie możliwością wystąpienia czynników przedłużających czas trwania postępowania. Słusznym jest prewencyjne zapewnianie ochrony pokrzywdzonym, natomiast dokonać również należy oceny podjętych działań ustawodawczych przez pryzmat zasad odpowiedniości, konieczności, czy proporcjonalności w wąskim znaczeniu. Bowiem, o ile bezsprzecznym pozostaje fakt realizacji celu – zapewnienia ochrony pokrzywdzonym, na który ukierunkowane były regulacje w postaci skarżonych artykułów, tak również wziąć pod rozważenie należy stopień realizacji pozostałych zasad.

W związku z powyższym, wniesienie skargi konstytucyjnej z zawartymi w niej wnioskami jest konieczne i w pełni uzasadnione.

~~Justyna Engelgardt~~

Adwokat

~~Włodzimierz Engelgardt~~

Adwokat

Załączniki:

- pełnomocnictwo procesowe szczególne
- odpis skargi konstytucyjnej wraz z załącznikami
- dokumenty do skargi konstytucyjnej: